

Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Matuszewskiego

Seweryn Matuszewski
– lekarz i śremski działacz
patriotyczno-społeczny

Fotografie z archiwum mgr. Krzysztofa Dominika z Poznania, prawnika dr. Seweryna Matuszewskiego.

Urodził się w Śmiglu 11 września 1879 r. jako syn Michała, krawca prowadzącego warsztat rzemieślniczy, i Anny z Szychowiczów. Ukończył Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, w którym zaprzyjaźnił się z Czesławem Meissnerem (późniejszym lekarzem, prezesem Rady Ludowej w Poznaniu, powstańcem wielkopolskim i politykiem II Rzeczypospolitej) oraz Stanisławem Adamskim (późniejszym biskupem katowickim). W 1899 r. zdał maturę. 1 kwietnia 1899 r. został powołany do odbycia rocznej służby w 3 pułku piechoty w Berlinie. Zwolniony został przedterminowo z uwagi na stan zdrowia. Podjął studia na wydziale lekarskim Uniwersytetu w Berlinie, a następnie przeniósł się do Monachium, gdzie w 1904 r. uzyskał dyplom lekarski. Odbywał praktykę w jednej z uniwersyteckich klinik

w Monachium i w lutym 1905 r. otrzymał stopień doktora wszech nauk lekarskich. W tym samym roku zamieszkał w Śreмі i rozpoczął prywatną praktykę lekarską (specjalizował się w chorobach wewnętrznych i nerwowych). Włączył się także w działalność narodową polskiej społeczności miasta. W 1911 r. wszedł w skład rady miejskiej. Był prezesem okręgowego gniazda „Sokoła” na powiaty śremski, kościański i śmigieński. Od 1914 r. przewodniczył Radzie Banku Ludowego w Śreмі. 1 lipca 1915 r. został zmobilizowany jako kapitan lekarz do służby w armii niemieckiej, początkowo jako ordynator szpitala wojskowego w Rogoźnie, a następnie lekarz batalionu zapasowego 47 pułku piechoty w Śreмі. W październiku 1918 r. wszedł w skład ścisłego kierownictwa powstałego w mieście tajnego Komitetu Obywatelskiego przygotowującego przejęcie

władzy z rąk pruskich na wypadek zakończenia wojny. Od 12 listopada 1918 r. pełnił funkcję przewodniczącego Rady Robotników i Żołnierzy dla miasta i powiatu śremskiego. Zajmował się aprowizacją i bezpieczeństwem. Na wieść o wybuchu powstania w Poznaniu udał się 28 grudnia 1918 r. z Danielem Kęszyckim do Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej po rozkazy dla zgromadzonych w Śremie ochotników. Dzięki jego opanowaniu i stanowczości podczas pertraktacji z pułkownikiem Kramerem, dowódcą garnizonu w Śremie, 30 grudnia wynegocjowano złożenie broni przez żołnierzy niemieckich i opuszczenie miasta bez walki. Warunki porozumienia objęły ponadto pozostawienie w koszarach znacznej ilości broni i sprzętu wojskowego, co pozwoliło na szybkie sformowanie i wyposażenie powstańczego batalionu śremskiego. Doktor S. Matuszewski pełnił następnie funkcję lekarza Powiatowej Komendy Uzupelnień w Śremie. W maju 1921 r. urlopowany został bezterminowo ze służby wojskowej i zajął się szerzej praktyką lekarską. Jednocześnie nie stronił od pracy społecznej: m.in. od 1924 r. przez kilka kadencji przewodniczył Radzie Miejskiej, był członkiem Rady Powiatu i Sejmiku Wielkopolskiego w Poznaniu, prezesował Towarzystwu Robotników Chrześcijańskich i Związkowi Oficerów Rezerwy RP, działał w Narodowej Partii Robotniczej i był aktywnym uczestnikiem Kurkowego Bractwa Strzeleckiego, w latach kryzysu wspierał materialnie pomoc dla bezrobotnych. Był osobą powszechnie szanowaną, czołową postacią w społeczno-politycznym

życiu miasta w latach międzywojennych. Za swoją działalność został odznaczony m.in. Medalem i Krzyżem Niepodległości oraz Złotym Krzyżem Zasługi; awansowany do stopnia majora rezerwy. W latach 1907–1926 był członkiem zwyczajnym Wydziału Lekarskiego Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (w latach 1925–1926 pełnił w nim funkcję skarbnika).

18 października 1939 r. dr Seweryn Matuszewski został aresztowany przez okupantów hitlerowskich jako zakładnik; a dwa dni później rozstrzelany na Rynku w Śremie wraz z 18 wybitnymi śremlanami. Spoczywa w zbiorowym grobie ofiar egzekucji na cmentarzu przy śremskiej farze.

Żoną dr. Seweryna Matuszewskiego była Zofia z Jezierskich; ze związku tego narodziło się czterech synów – Zbigniew (ur. 1913 r., prawnik), Olgierd (ur. 1914 r., ekonomista), Heliodor (ur. 1916 r., prawnik) oraz Janusz (ur. 1922 r., lekarz dentyista).

Ulica dr. Seweryna Matuszewskiego znajduje się w Śremie. Na jednej z kamienic wisi tablica pamiątkowa. Od 2003 r. dla uczczenia jego działalności w Bractwie Kurkowym organizowany jest doroczny turniej strzelecki o „Memoriał doktora Seweryna Matuszewskiego”. Znakomity wykład dr. Danuty Płygawko o życiu i działalności dr. Matuszewskiego dostępny jest w Internecie: <http://tvrelax.pl/extra/kategoria/dokument/4524-dr-seweryn-matuszewski-wyklad-dr-danuty-plygawko.html>.

DR MED. W. WITCZAK
PROF. NADZW. A. GRZYBOWSKI